

Nieuwsbrief PSH GOR bij Covid-19

Nummer 28 (26 mei 2021)

Landelijk coördinatieteam PSH GOR (ARQ/ Nivel/ cGM/ GGD GHOR NL)

Dit is de 28^e nieuwsbrief over PSH en GOR bij de Coronacrisis, waarmee we u op de hoogte houden van ontwikkelingen rond PSH en GOR. We zullen de nieuwsbrief uitbrengen als er voldoende informatie is om te delen, dus onregelmatig.

Nieuwe producten en informatie PSH

Nieuw op het Steunpunt Coronazorgen

Lees nu ervaringsverhalen op het Steunpunt Coronazorgen. Komende tijd volgen meer persoonlijke verhalen. In samenwerking met [Coronaplein van het Longfonds](#), zijn verhalen van post-coronapatiënten gedeeld:

- **De impact van COVID-19 op het leven van Emma (25 jaar):** Lees hoe zwaar de impact van corona nog steeds is voor [IC-verpleegkundige Emma](#)
- **Het leven van Ferry (73 jaar) na IC-opname:** Lees hoe het [herstel van Ferry Wester](#) verloopt

Informatie van externe organisaties

- **Het Nederlands Jeugdinstituut over leven en studeren met corona:** Het NJI blijft hun website actualiseert. Hier lees je [informatie voor jongeren, ouders, professionals en gemeenten](#) over wat de coronamaatregelen betekenen en hoe je ermee kan omgaan.

Doelgroep in beeld: Chronisch zieken

In het doelgroepenoverleg van het coördinatieteam op 29 april werd de situatie van chronisch zieken besproken. Uit een search en uitvragen volgt de volgende informatie:

Mensen met bepaalde chronische aandoeningen hebben een groter risico op [een ernstig beloop na besmetting met COVID-19](#). Enkele voorbeelden zijn mensen met chronische luchtweg- of longproblemen, hartproblemen, diabetes, nierziekte of een ernstige leverziekte.

Veel mensen met een chronische ziekte zijn al meer dan een jaar in zelfquarantaine om het risico op besmetting te beperken. Ondanks de versoepelingen van de coronamaatregelen zijn veel dingen voor deze mensen nog steeds niet mogelijk of vanzelfsprekend. Ze maken zich zorgen over de versoepelingen, vanwege de grotere kans om besmet te worden met COVID-19. Kinderen en jongeren met een ziekte kunnen in het onderwijs vaak maar beperkt of helemaal niet meedoen. Soms kunnen of mogen kinderen van ouders met een chronische ziekte niet naar school, vanwege het risico dat zij hun ouders besmetten. Dit kan [problemen opleveren met de school, leerplichtambtenaren of de onderwijsinspectie](#). Ook ervaren veel mensen met een chronische ziekte tijdens de coronacrisis inkomensverlies.

Uit een [enquête van Ieder\(in\)](#) blijkt dat de helft van de respondenten er tijdens de coronacrisis lichamelijk op achteruit is gegaan. Daarnaast heeft 45% last van eenzaamheid en ruim 40% heeft last van stress of psychische klachten. Oorzaken van deze klachten zijn: het uitstellen van medische behandelingen en afspraken, het missen van contact met naaste familie en geliefden, en de angst voor besmetting.

Nieuwe producten en informatie PSH (vervolg)

Doelgroep in beeld: Chronisch zieken

Uit de [Monitor Zorg en Participatie](#) van het Nivel komt naar voren dat bij 14% van de respondenten de gezondheid achteruit is gegaan. Veel mensen ervaren negatieve gevoelens door de coronapandemie. Circa een derde tot een kwart van de mensen voelt zich onrustig (32%), onzeker (28%), gespannen (26%) of angstig (22%). Daarentegen blijkt dat bij één op de tien mensen met een langdurige ziekte zelfmanagementactiviteiten zijn toegenomen in coronatijd. Zij letten beter op veranderingen in gezondheid, nemen trouwer hun medicatie in en hebben hun leefstijl verbeterd door meer te bewegen of gezonder te eten. In het rapport [Leven met een chronische aandoening in coronatijd](#) van Patiëntenfederatie Nederland worden er ook positieve gevolgen benoemd. Mensen ervaren meer rust, het contact op afstand (veelal telefonisch) verloopt prima en men heeft minder last van vertragingen (geen wachttijd of reistijd).

Op het [Steunpunt Coronazorgen](#) staan tips bij omgaan met [stress en angst](#). Er wordt informatie gegeven over wat je kunt doen als je je [eenzaam](#) voelt. Ook wordt er aandacht besteed aan [geldproblemen](#). Het Nederlands Jeugdinstituut biedt [informatie voor gezinnen die leven met een chronische ziekte of beperking](#).

Steunpakket sociaal en mentaal welzijn en leefstijl

VWS stelt een [steunpakket sociaal en mentaal welzijn en leefstijl](#) van €200 miljoen ter beschikking voor maatregelen om het sociale en mentale welzijn en de leefstijl van mensen te bevorderen die door alle coronamaatregelen in het gedrang zijn gekomen. Het is verdeeld in drie thema's:

- bevordering van het welzijn van jeugdigen;
- ontmoeting en begeleiding van 'kwetsbare' groepen;
- ondersteuning en bevordering van een gezonde leefstijl.

Het merendeel van deze gelden, circa € 150 miljoen, zal aan gemeenten ter beschikking worden gesteld; voor het grootste deel via een bijdrage in het Gemeentefonds en voor een kleiner deel (leefstijl en sport) via een subsidieregeling. Het overige zal direct aan landelijke programma's worden toebedeeld (incl. leefstijl-ondersteuning aan bedrijven). De specifieke invulling en keuze voor doelen en doelgroepen van de extra inzet van deze incidentele middelen wordt *lokaal* gemaakt.

GGD'en kunnen gemeenten ondersteunen om deze gelden bij de meest kwetsbare groepen en de meest kansrijke leefstijlverbeteringen terecht te laten komen. GGD GHOR NL heeft informatie hierover uitgebracht in een factsheet. Helaas is GGD GHOR kennisnet nog offline, wil je deze factsheet ontvangen mail naar: martine.vliek@rivm.nl.

Nieuwe producten en informatie GOR

Leidraad rapid needs assessment beschikbaar

Hoe krijg je in de hectiek van een crisis - waar geen tijd en ruimte is voor een systematisch gezondheidsonderzoek - inzicht in de behoeften en problemen van getroffen? In samenwerking met GGD'en en experts is een praktisch instrument ontwikkeld voor het uitvoeren van zogenoemde "rapid needs assessments".

Nieuwe producten en informatie GOR (vervolg)

Leidraad rapid needs assessment beschikbaar (vervolg)

De [leidraad](#) beoogt bij te dragen aan een meer eenduidige werkwijze en gedachtegang om behoeften en problemen van getroffen en van GGD'en zo snel mogelijk in kaart te brengen ter bevordering van de publieke gezondheid en veiligheid.

Aangezien mogelijkheden en werkwijzen voortdurend in beweging zijn, gaat het om een levend document. De meest actuele versie is te downloaden via deze link.

Onderzoeksresultaten vaccinatiebereidheid Corona gedragsunit

Welke factoren zijn van invloed op deelname aan vaccinatie en welke sentimenten en overwegingen hebben mensen bij de keuze voor het ontvangen van een vaccinatie? De Corona Gedragsunit heeft diverse onderzoeken uitgevoerd over vaccinatiebereidheid. [Hier](#) vind u een overzicht van deze onderzoeken.

RIVM: Inventarisatie Nederlandse COVID-19 onderzoeken (rapportage nr. 10)

Deze [tiende rapportage \(d.d. 22 april 2021\)](#) gaat over de effecten van de coronacrisis en corona-maatregelen op de leefstijl van Nederlanders (bewegen, roken, alcoholgebruik, drugsgebruik, voeding en overgewicht) en de lichamelijke gezondheid van Nederlanders (hoe mensen hun lichamelijke gezondheid beoordelen, of ze fysieke klachten hebben en of ze door deze fysieke klachten worden beperkt in hun (dagelijkse) activiteiten). Op verzoek van het ministerie van VWS bundelt het RIVM de resultaten van onderzoek dat plaatsvindt binnen het ZonMw programma COVID-19 in periodieke rapportages. De resultaten zijn voorzien van duiding en aandachtspunten die bruikbaar zijn bij beleidsvorming en -evaluatie.

Informatie van externe organisaties

Effect van corona op jeugd, gezin en jeugdveld - Een literatuuroverzicht van het NJi

Hoe gaat het met de jeugd? Dat is de hoofdvraag waarop het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) met deze [overzichtsstudie](#) van de ontwikkelingen in coronatijd een antwoord probeert te vinden. De aanleiding is dat het NJi heeft gemerkt dat er grote behoefte is aan een meer feitelijk, met onderzoek ondersteund overzicht van de gevolgen van de pandemie voor de jeugd.

Om dat overzicht te krijgen, zijn publicaties van Nederlandse wetenschappelijke studies, peilingen, enquêtes en analyse van bestaande registraties uit de periode maart 2020 tot en met maart 2021 bekeken; een verzameling van 128 bronnen.

Interessante informatie en producten algemeen

NIVEL behoeftepeiling 3 mei: Nog steeds beperkte behoefte aan ondersteuning en zorg, wel meer psychische zorgen in verband met COVID-19

Nog altijd heeft de overgrote meerderheid van de Nederlandse bevolking (96%) geen behoefte aan zorg of ondersteuning in verband met de uitbraak van COVID-19. De behoefte naar zorg en ondersteuning (4%), bestaat net als bij voorgaande peilingen, voornamelijk uit behoefte aan informatie. De behoefte aan niet-acute medische hulp, neemt iets af en gaat van 11 naar 8%. De behoefte aan psychologische hulp is relatief juist toegenomen (van 8 naar 12%). Lees meer in het [feitenblad](#).

Interessante informatie en producten algemeen (vervolg)

RIVM gedragsunit: Resultaten onderzoek 12e ronde (21 mei) over gedrag en welbevinden

Het RIVM en de GGD doen doorlopend onderzoek om beter te begrijpen hoe mensen denken over maatregelen, wat hun drijfveren zijn om zich hier aan te houden en wat de impact op mensen hun welbevinden is. Hieronder een samenvatting van de 12^e ronde. [Hier leest u de volledige uitkomsten.](#)

Met de versoepelingen neemt ook het sociaal contact en het (mentaal) welzijn van mensen toe. Het draagvlak voor de meeste maatregelen is hoog en de naleving blijft redelijk stabiel. Het vaccineren neemt tegelijk snel toe, maar bereidheid verschilt wel tussen vaccins. Er zijn ook een aantal zaken die onzekerheid introduceren. Er is bijvoorbeeld winst te halen bij testen en quarantaine na een buitenland reis: belangrijk om introducties van nieuwe varianten in te perken. Bovendien verwachten veel mensen na vaccinatie het minder nauw te gaan nemen met de maatregelen. Ten slotte is het vertrouwen in het coronabeleid van de overheid verder gedaald.

Agenda webinars en andere digitale bijeenkomsten

Donderdag 27 mei 19.30-20.30 uur Webinar 'Cognitieve klachten na corona'

Longfonds organiseert een webinar [voor mensen die corona hebben gehad](#) en nog steeds last hebben van cognitieve klachten, zoals vergeetachtigheid, concentratieproblemen en overprikkeling. De oorzaak van deze klachten wordt besproken en hoe mensen ermee kunnen omgaan. Het webinar is later ook terug te kijken via [coronaplein.nu](#).

Dinsdag 1 juni van 10.00 tot 11.30 uur Webinar leefstijl en Corona.

Het centrum Gezond Leven van het RIVM organiseert een webinar over leefstijl en corona. Ze delen de laatste inzichten, trends en actuele voorbeelden. Zo kun je horen wat de regio Utrecht doet aan mentale gezondheid. Ook word je bijgepraat over wat zij kunnen doen om je te helpen met jouw lokale gezondheidsvraagstuk en de inzet van leefstijlinterventies daarbij. Belangstelling? Mail naar benoit.hendriks@rivm.nl en je ontvangt een link naar het aanmeldingsformulier.

Donderdag 3 juni van 12.00 tot 13.00 uur: Effecten van corona op jeugd

Online presentatie van de resultaten uit de rapportage 'Effect van corona op jeugd, gezin en jeugdveld' van het Nederlands Jeugd Instituut, aangevuld met resultaten uit RIVM-onderzoek m.b.t. de groep 16-24 jaar. [Klik hier om aan te melden](#)

Eerdere nieuwsbrieven

Voorgaande edities van de nieuwsbrief PSH GOR zijn te vinden onderaan de [website van ARQ Kenniscentrum Impact](#).

Heeft u deze nieuwsbrief doorgestuurd gekregen van een collega en wilt u hem ook zelf graag ontvangen? Dat kan. Stuur een mail naar cGM@rivm.nl.

De nieuwsbrief is bedoeld voor medewerkers van GGD, GHOR en de Veiligheidsregio.

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Contactgegevens

GGD'en kunnen met vragen of ondersteuningsbehoeften aankloppen bij het coördinatieteam.

Vragen per telefoon:

- PSH-vragen: 06-30661005 (ARQ Kenniscentrum Impact)
- GOR-vragen: 06-51617555 (Martine Mulder) of 06-31114269 (Elske Marra)

Vragen per e-mail:

- Vragen over PSH en GOR kunnen per e-mail gesteld worden aan cGM@rivm.nl
- Vragen, opmerkingen of aanvullingen met betrekking tot het IVC kunnen per e-mail gesteld worden aan steunpuntcorona@arq.org

De leden van het coördinatieteam zijn: Sjef Timmermans, Nannah Tak (GGD GHOR Nederland), Wera van Hoof, Andrea Willems, Noor Jansen (ARQ), Michel Dückers (Nivel/ARQ), Martine Mulder (cGM/GGD ZW), Femke de Zwart, Elske Marra, Jannie van der Helm, Diane Houweling, Loes Lanting (RIVM/cGM)